

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2023. október 5.
(OR. en)

13867/23

ENER 531

FEDŐLAP

Küldi:	az Európai Bizottság főtitkára részéről Martine DEPREZ igazgató
Az átvétel dátuma:	2023. október 5.
Címzett:	Thérèse BLANCHET, az Európai Unió Tanácsának főtitkára
Biz. dok. sz.:	COM(2023) 572 final
Tárgy:	A BIZOTTSÁG JELENTÉSE A TANÁCSNAK ÉS AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK az (EU) 2017/1938 rendelet alkalmazásának felülvizsgálatáról

---

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a COM(2023) 572 final számú dokumentumot.

Melléklet: COM(2023) 572 final

Brüsszel, 2023.10.5.
COM(2023) 572 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE A TANÁCSNAK ÉS AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK

az (EU) 2017/1938 rendelet alkalmazásának felülvizsgálatáról

{SWD(2023) 323 final}

Jelentés a földgázellátás biztonságáról szóló (EU) 2017/1938 rendeletről

1. Bevezetés

A földgázellátás biztonságának megőrzését szolgáló intézkedésekről szóló (EU) 2017/1938 rendelet (a továbbiakban: **a földgázellátás biztonságáról szóló rendelet**) célja az esetleges gázellátási zavarok megelőzése és az azokra való reagálás. A rendelet meghatározza az EU vészhelyzeti felkészültségének és gázellátási zavarokkal szembeni rezilienciájának keretét.

A földgázellátás biztonságáról szóló rendelet 17. cikke értelmében a Bizottság a tagállamok megelőzési cselekvési terveinek és vészhelyzeti terveinek értékelése alapján következtetéseket von le a gázellátás biztonsága uniós szintű növelésének lehetséges módjait illetően, és 2023. szeptember 1-jéig **jelentést** terjeszt az Európai Parlament és a Tanács elé a szóban forgó rendelet alkalmazásáról, valamint – amennyiben szükséges – jogalkotási javaslatokat nyújt be a rendelet módosítása érdekében.

A földgázellátás biztonságáról szóló rendelet elfogadása óta eltelt hat évben mélyreható változások történtek a földgázellátás biztonsága terén, különösen 2022-ben, az Ukrajna elleni orosz inváziót követően, amelyre válaszul az Európai Bizottság elfogadta a **REPowerEU tervet**¹, amelynek célja az energiatakarékosság, a tiszta energiára való átállás felgyorsítása és az energiaellátás diverzifikálása annak érdekében, hogy az EU minél hamarabb a lehető legnagyobb mértékben csökkenthesse az orosz gáztól való függőségét.

Ennek eredményeként **az orosz gázimportot nagyrészt felváltotta** az alternatív szállítóktól származó ellátás, azaz a megbízható partnerektől származó további csővezetékes behozatal, mindenekelőtt pedig az LNG-behozatal jelentős növekedése (50 milliárd köbméter, ami 2022-ben az előző évhez képest 73 %-os növekedést jelentett). Míg a háború előtti orosz import az EU csővezetékes behozatalának mintegy 50 %-át jelentette, addig most kevesebb mint 10 %-ot tesz ki, ami jól mutatja az uniós gázrendszerben az elmúlt év során bekövetkezett példátlan váltást.

A REPowerEU terv részeként az EU elfogadta a **felülvizsgált (EU) 2023/435 rendeletet** is, amely lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy REPowerEU-fejezeteikben szigorú feltételek mellett olyan gázinfrastruktúra-beruházásokat, finanszírozzanak, amelyek célja az orosz gáztól való diverzifikálás és a gázellátás azonnali biztonságának megteremtése.

A REPowerEU terv mellett az EU olyan rendeletek sorát fogadta el, mint a 90 %-os feltöltési célértéket rögzítő **földgáztárolási rendelet** ((EU) 2022/1032), az ideiglenes **keresletcsökkentési rendelet** ((EU) 2022/1369) és az annak meghosszabbításáról szóló rendelet ((EU) 2023/706), amely 15 %-os gázkereslet-csökkentési célértéket rögzít, valamint az ideiglenes **szolidaritási rendelet** ((EU) 2022/2576), amely többek között jogalapot biztosít a közös gázbeszerzéshez, vészhelyzet esetén pedig megerősíti a szolidaritási szabályokat. E rendeleteket a gázellátás biztonságának garantálása érdekében fogadták el, kiegészítve a földgázellátás biztonságáról szóló hatályos rendeletet.

---

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=COM%3A2022%3A230%3AFIN&qid=1653033742483>

Az **orosz gáz kivonásához** az EU-ban nagy hangsúlyt kell fektetni az **ellátás további diverzifikálására**. Ez az **LNG növekvő fontosságát**, ezáltal pedig a globális LNG-piacról való nagyobb függőséget jelenti majd az elkövetkező években.

Emellett hosszabb távon a gázkereslet várhatóan eltérő ütemben fog csökkenni az egyes ágazatokban és tagállamokban, ami az EU-n belüli **keresleti profil változását** eredményezheti. A jövőbeli ellátásbiztonsági struktúrának figyelembe kell vennie és támogatnia kell a folyamatos villamosítással, valamint a **biometán** és a **hidrogén** növekvő jelentőségével járó, folyamatban lévő **dekarbonizációs** erőfeszítéseket. Ez az infrastruktúra jövőbeli leszerelésére és rendeltetésmódosítására vonatkozó integrált stratégiát igényel a földgáz-, biometán- és hidrogénellátás biztonságát garantáló, rendezett átmenet biztosítása érdekében.

Az uniós ellátásbiztonsági struktúrának ezért továbbra is alkalmazkodnia kell az elkövetkező évek és évtizedek változásaihoz.

E jelentés elfogadásának célja a földgázellátás biztonságáról szóló rendelet 17. cikkében foglalt jogi követelmények teljesítése. A jelentés időzítése terén némi kiigazítás történt annak érdekében, hogy összhangba kerüljön a **kapcsolódó területeken folyó munkával**, figyelembe véve különösen azt, hogy a szolidaritási rendelet 30. cikke értelmében az Európai Bizottság 2023. október 1-jéig felülvizsgálja a szolidaritási rendeletet².

Emellett a társjogalkotók jelenleg az ellátás biztonságával kapcsolatos több rendelkezésről tárgyalnak a **hidrogén- és a dekarbonizált gázpiacra vonatkozó csomag**³ keretében.

2. A tagállamok megelőzési cselekvési terveinek és vészhelyzeti terveinek bizottsági értékelése

A földgázellátás biztonságáról szóló rendelet 17. cikke előírja a Bizottság számára, hogy a naprakésszé tett megelőzési cselekvési tervek és vészhelyzeti tervek bizottsági értékelése alapján jelentést nyújtson be.

2019-ben a tagállamok benyújtották a Bizottságnak megelőzési cselekvési tervüket és vészhelyzeti tervüket, ezt követően a Bizottság értékelte a terveket és számos véleményt adott ki⁴ a tervek javítására vonatkozó konkrét ajánlásokkal és pontokkal. 2023-ban ugyanezt a folyamatot kell lefolytatni, mivel a földgázellátás biztonságáról szóló rendelet 9 cikkének (11) bekezdése és

---

² A szolidaritási rendelet IV. fejezete a gázellátási vészhelyzet esetén alkalmazandó ideiglenes intézkedésekről szól. Ez kiegészíti a földgázellátás biztonságáról szóló rendeletet.

³https://energy.ec.europa.eu/topics/markets-and-consumers/market-legislation/hydrogen-and-decarbonised-gas-market-package_en. További részletekért lásd a 3.7. szakaszt.

⁴ https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-security/commissions-opinions-preventive-action-plans-and-emergency-plans_en

10. cikkének (2) bekezdése előírja a tervek rendszeres, négyévente történő naprakésszé tételét, a tagállamoknak pedig 2023 márciusáig kell benyújtaniuk a naprakésszé tett terveket. E jelentés készítésének idején azonban a Bizottság csupán hét tagállamtól kapta meg mindkét tervet, amelyek többsége 2023. június-július során érkezett be⁵. Következésképpen a Bizottság értékelése a 2019-ben benyújtott megelőzési cselekvési tervek és vészhelyzeti tervek, valamint az elmúlt év(ek)ből levont tanulságok alapján történik majd; továbbá, mivel a naprakésszé tett tervek nagyrészt hiányoztak, a Bizottság kérdőívet küldött a gázkoordinációs csoport tagjainak a földgázellátás biztonságáról szóló rendelet rendelkezéseire vonatkozó konzultáció céljából.

A rendelkezések háttérének és tartalmának részletesebb magyarázata, valamint a földgázellátás biztonságáról szóló rendeletben foglalt rendelkezések bizottsági felülvizsgálatának részletesebb ismertetése az SWD(2023) 323 bizottsági szolgálati munkadokumentumban található.

3. A földgázellátás biztonságáról szóló rendelet felülvizsgálata, a gázellátás biztonságának fokozására szolgáló lehetséges eszközök és a gázválság tanulságai

3.1. Gázkoordinációs csoport

A gázkoordinációs csoport (GCG) jogalapja a földgázellátás biztonságáról szóló rendelet 4. cikke, amely előírja, hogy a gázkoordinációs csoport elnöki tisztét a Bizottság tölti be, és a tagállamok, az ACER, az ENTSOG, valamint az ágazatok és a fogyasztók képviselőiből áll. A Bizottság a tagállamokkal konzultálva dönthet a GCG összetételéről, így biztosítva, hogy az teljes mértékben reprezentatív legyen.

2022-ben a gázkoordinációs csoportot 24 alkalommal hívták össze, ami rekordszámot jelent. A GCG különösen az Ukrajna elleni orosz invázióval és az azt követő gázellátási zavarokkal összefüggésben vitatta meg a gázellátás biztonságával kapcsolatos legújabb fejleményeket. Emellett elősegítette a nemzeti megelőzési és vészhelyzeti intézkedésekkel kapcsolatos bevált gyakorlatokról, valamint a felkészültség javítását célzó uniós szintű intézkedések soron következő lépéseiről folytatott eszmecsere, ami kulcsszerepet játszott a Bizottság új jogalkotási javaslatok előterjesztéséhez szükséges tájékoztatásában.

A GCG képviselői a Bizottság által 2023 májusában kiküldött kérdőívre adott válaszukban jelezték, hogy nagyra értékelik a csoport működését, elsősorban **annak alkalmazkodó és rugalmas formátumát dicsérve**.

Emellett a Bizottság eseti **meghívásokat küldött harmadik országoknak** a GCG ülésére, hogy eszmecsere folytassanak a gázellátás biztonságáról. Több tagállam is kedvezően nyilatkozott

---

⁵ 2023 június elején EU Pilot érkezett azon tagállamoknak, amelyek megelőzési cselekvési tervei, vészhelyzeti tervei és kockázatelemzéseik hiányoztak. További részletekért lásd a kísérő bizottsági szolgálati munkadokumentum 3.4.1. és 3.5. szakaszát.

arról, hogy folytatni kell a szállító vagy tranzitországok nagyobb gyakorisággal történő meghívását.

3.2. Infrastrukturális előírások

A földgázellátás biztonságáról szóló rendelet 5. cikke értelmében a tagállamok biztosítják, hogy az infrastruktúra legnagyobb elemének kiesése esetén (N-1) a teljes gázkereslet kielégíthető legyen egy olyan napon, amelyet kivételesen nagy gázkereslet jellemez. Ez magában foglalja azt a kötelezettséget, hogy a tagállamok közötti rendszerösszekötőkön állandó kétirányú fizikai kapacitást kell biztosítani, a mentesség esetét kivéve.

A GCG-hez eljuttatott kérdőívre válaszolók jelezték, hogy az infrastrukturális előírások jól ösztönzik a megfelelő infrastrukturális kapacitások meglétét, különösen az Ukrajna elleni orosz inváziót követően 2022-ben megfigyelt, **nyugatról kelet felé történő ellenirányú áramlások elősegítése** terén. Mások hangsúlyozták, hogy ezt az infrastruktúrán alapuló megközelítést a kínálati oldalra nagyobb hangsúlyt helyezve kell kiegészíteni, például kiegészítő diverzifikációs előírások révén. Az egyetlen szállítóval szembeni jövőbeli sebezhetőségek megelőzése érdekében további rendelkezések mérlegelhetők. Ez a 14. cikk szerinti további **információcsere** vagy egy kiegészítő **S-1 előírás** révén lenne elérhető, a biztonsági előnyök és a lehetséges költségek vagy hatékonysági problémák közötti egyensúly megteremtésével.

A kérdőívre válaszolók jelezték, hogy bár a szigorúbb előírások segíthetik az ellátásbiztonság javítását, **a meg nem térülő eszközök létrehozási kockázatának elkerülését** kell elsődleges szempontnak tekinteni.

3.3. Ellátási előírások és védett felhasználók

A földgázellátás biztonságáról szóló rendelet 6. cikkében foglalt **ellátási előírások** értelmében a tagállamok kötelezik a földgázipari vállalkozásokat arra, hogy előre meghatározott körülmények fennállása esetén hozzanak intézkedéseket a védett felhasználók gázellátása érdekében.

A 2 cikk 5. pontjában meghatározott védett felhasználók körébe tartoznak a háztartások is. Ezen túlmenően a tagállamok bizonyos feltételek mellett ide sorolhatják (1) a kkv-kat, (2) az alapvető szociális szolgáltatókat és (3) a távfűtést. A 2022-es energiaválság idején azonban valamennyi ágazatban egyre nagyobb jelentőségre tett szert az önkéntes keresletcsökkentés. A szolidaritási rendelet ezért bevezette a tagállamok számára azt a lehetőséget, hogy a védett felhasználók nem alapvető fontosságú fogyasztását csökkentő intézkedéseket hozzanak.

Számos tagállam jelezte, hogy az ellátási előírások végrehajtása terén nem szembesül komolyabb kihívásokkal. A védett felhasználókat illetően néhány tagállam a védett felhasználók igényeinek becslésével kapcsolatos nehézségekre mutatott rá. Néhány válaszadó hasznosnak tartotta **a védett felhasználók fogalm meghatározásának további uniós szintű harmonizálását**, bár a nemzeti sajátosságokat figyelembe kell venni.

Több válaszadó jelezte, hogy véleménye szerint a védett felhasználók **nem alapvető fontosságú fogyasztásának** (jelenleg a szolidaritási rendeletben előírányzott) korlátozását állandósítani kell,

mivel az további rugalmasságot biztosít az ellátásbiztonsággal kapcsolatos célkitűzések elérése érdekében.

Tekintettel arra, hogy a háztartási gázkereslet egyes tagállamokban hamarabb megszűnhet, mint más ágazatokban, a jövőben szükséges lehet a védett felhasználók fogalom meghatározásának újragondolása a változó keresleti profilhoz való alkalmazkodás érdekében, biztosítva ugyanakkor a lakossági igények kielégítését, különösen a kiszolgáltatott helyzetben lévő fogyasztók gázfogyasztása tekintetében.

3.4. Kockázatértékelések és regionális kockázati csoportok

Az esetleges ellátásbiztonsági kockázatokra való felkészülés érdekében a földgázellátás biztonságáról szóló rendelet létrehozta a kockázatértékelések és a regionális kockázati csoportok struktúráját, amelyet a rendelet 7. cikke és I., IV. és V. melléklete tartalmaz.

E struktúra a gázellátási és infrastrukturális zavarok ENTSOG által végzett uniós szintű szimulációjával kezdődik, amelyet követően a tagállamok nemzeti kockázatértékelést és közös kockázatértékelést végeznek a fő ellátási folyosóknak megfelelő, külön regionális kockázati csoportokban.

Az első közös és nemzeti kockázatértékelésekre 2018-ban került sor, és azokat négyévente aktualizálni kell. A 2022-es energiaválság során tapasztalt kihívások miatt több tagállam jelezte, hogy **nincs közigazgatási kapacitása** a kockázati csoportok vezetéséhez vagy a kockázatértékelések időben történő elvégzéséhez.

E kockázatértékelések, valamint a kapcsolódó megelőzési cselekvési tervek és vészhelyzeti tervek azonban rendkívül fontosak a következő télre és az azt követő évekre vonatkozó uniós kockázati felkészültség szempontjából.

A Bizottság a 2022-es rendkívüli válság miatt kezdetben nem indított kötelezettségszegési eljárást. Az előrehaladás hiánya és a 2023–24-es télre való felkészülés fontossága miatt azonban a Bizottság úgy döntött, hogy 2023. június közepén 26 EU Pilot eljárást indít annak biztosítása érdekében, hogy a tagállamok elkészítsék és benyújtsák a kockázatértékeléseket, valamint a megelőzési cselekvési terveket és vészhelyzeti terveket.

A kockázatértékelések aktualizálásával és a kockázati csoportok működésével kapcsolatos tapasztalatok, valamint a GCG tagjaitól kapott visszajelzések alapján a tagállamok közigazgatási kapacitásának hiányán túl számos kérdés merült fel:

- Úgy tűnik, hogy a megváltozott geopolitikai helyzet, az LNG felerősödött jelentősége és egyes csővezetékes ellátási folyosók szerepének csökkenése miatt **a kockázati csoportok jelenlegi regionális megközelítése már nem felel meg a célnak.**
- Több válaszadó **uniós szintű megközelítést javasolt**, lehetőség szerint regionális érzékenységi elemzések mellett, a Bizottság Közös Kutatóközpontjának megerősített szerepével.

3.5. Megelőzési cselekvési tervek és vészhelyzeti tervek

A nemzeti és közös kockázatértékeléseken alapuló megelőzési cselekvési tervek célja a válságok kialakulásának megelőzése, míg a vészhelyzeti tervek a válság során alkalmazandó eljárásokat, felelősségi köröket és intézkedéseket jelzik.

A 2. szakaszban vázolt elemeken túl a Bizottság úgy véli, hogy a földgázellátás biztonságáról szóló rendelet által jelenleg nem előírt alábbi pontok tekintetében további mérlegelésre van szükség:

- Az **orosz gáz kivonása** terén elért előrehaladás, valamint a **diverzifikációs** erőfeszítések leírása és előrejelzése a nemzeti gázrendszer leírásának részeként. Alternatív megoldásként ez a 14. cikkben alapuló megerősített információcsere révén is elősegíthető.
- A **gázfogyasztás változó bontásának** becslése.
- A hazai termelés (beleértve a biometánt is) szerepén kívül további megfontolás tárgyát kell képeznie annak, hogy a nemzeti **hidrogénstratégiákat** is be kellene-e vonni. Ez különösen fontos, ha a biztonságos európai hidrogénpiac kialakításával összefüggésben hatással van a gázellátás biztonságára vagy a gázkereslet kiváltására.

Bár a rendelet hatálybalépése óta kapott vészhelyzeti tervek a Bizottság véleményeiben foglalt ajánlásokkal összhangban általában javíthatók, a Bizottság, a tagállamok és az ENTSOG által 2022 decemberében közösen végzett szolidaritási teszt („szárazpróba” gyakorlat) megerősítette a vészhelyzeti tervek fontos szerepét a vészhelyzetekre való gyors és hatékony reagálás biztosításában. A tagállamok megerősítették, hogy a Bizottságnak feltétlenül ellenőriznie kell a vészhelyzeti terveket azon intézkedések tekintetében, amelyeknek határon átnyúló hatásai lehetnek, mint például a határon átnyúló áramlásokat vagy kapacitásokat korlátozó intézkedések.

Amint azt a kísérő SWD(2023) 323 bizottsági szolgálati munkadokumentum részletesen kifejti, a megelőzési cselekvési tervekből hiányzó legfontosabb pontok a következők voltak:

1. az érdekelt felekkel folytatott konzultáció részletei;
2. az ellátási előírások (végrehajtására) vonatkozó információk, valamint az infrastrukturális előírásokra vonatkozó információk hiánya;
3. pontatlan információk a (szolidaritási alapon) védett felhasználókról;
4. a regionális és nemzeti gázrendszerek részletei;
5. a megelőzési intézkedések gazdaságra, belső piacra, fogyasztókra és környezetre gyakorolt hatásának elégtelen értékelése.

A vészhelyzeti tervek esetében viszont egy hiányos regionális fejezet jelentette a fő problémát, beleértve a szolidaritási megállapodások hiányát és az intézkedési hatások számszerűsítésének hiányát. A Bizottság úgy véli, hogy a tagállamoknak javítaniuk kell a felsorolt pontokon, amint azt a 2019-ben kiadott vélemények már hangsúlyozták.

3.6. Felelősségi körök a különböző válság szinteken

A földgázellátás biztonságáról szóló rendelet egyik legfontosabb rendelkezése a különböző nemzeti és uniós szintű válság szintek megállapítása a 11. cikkben, amely a következő három nemzeti válság szintet határozza meg: 1. korai előrejelzés, 2. riasztás és 3. vészhelyzet.

Emellett a Bizottság regionális vagy uniós szintű vészhelyzetet hirdethet ki, amelynek során a Bizottság koordinációs felelősségi körrel rendelkezik. A keresletcsökkentési rendelet ((EU) 2022/1369) is uniós riasztási szintet állapított meg ideiglenesen.

A 2022-es energiaválság idején, és különösen a 2022 decemberében végrehajtott szolidaritási „szárazpróba” gyakorlat során felmerült, hogy tovább kell pontosítani az uniós vészhelyzeti szintet, és nem egyértelműek az arra vonatkozó kritériumok, hogy mikor kell regionális vagy uniós szintű vészhelyzetet kihirdetni. Néhány tagállam a GCG-hez benyújtott kérdőívén keresztül azt a visszajelzést adta, hogy hasznos lehet egy uniós vészhelyzeti terv kidolgozása, különösen a különböző uniós szervek és nemzeti hatóságok vészhelyzetben betöltött szerepének és felelősségi körének tisztázása érdekében.

Emellett a keresletcsökkentési rendelet ((EU) 2022/1369) az Ukrajna elleni orosz invázióra adott válaszként létrehozta az uniós riasztási szintet, amely a tagállamok számára a gázkereslet 15 %-os kötelező csökkentését írta elő. Mivel ez a rendelet 2024. március végén hatályát veszti, mérlegelni kell, hogy **hosszú távon hasznos-e az uniós riasztás**. A GCG egy kérdőív útján adott visszajelzésben jelezte, hogy nyitott e mechanizmus fenntartására, bár ez az általa kiváltott intézkedésektől függ. Néhány válaszadó jelezte, hogy mind a kiváltás, mind az azt követő intézkedések kapcsolódhatnak a tárolófeltöltéshez. Mások azt említették, hogy az uniós riasztáshoz kötött intézkedéseknek – a 2022-es helyzethez hasonlóan – a keresletcsökkentés percentilis értékét kell tükrözniük, a százalékos arányt pedig az adott válsághoz kell igazítani.

Emellett, bár a földgázellátás biztonságáról szóló rendelet 12. cikke (5) bekezdésének a) pontja előírja, hogy a tagállamok nem korlátozhatják indokolatlanul a határokon átnyúló gázáramlást, a válság közepette követendő eljárás lezárása akár egy hétig is eltarthat. Ezért a szolidaritási rendelet 25. cikke további **biztosítékokat vezetett be a határkeresztező áramlások biztosítása érdekében**, lehetővé téve a Bizottság számára, hogy az érintett tagállamot azonnali hatállyal kötelezze intézkedései módosítására. A GCG kérdőívét kitöltők többségükben az ideiglenes (EU) 2022/2576 rendelet hatályvesztése után is hasznosnak tartják a határkeresztező áramlásokra vonatkozó biztosítékokat, akár a 25. cikk új rendelkezéseinek mérlegelése miatt, akár mert úgy vélik, hogy a 12. cikk (5) bekezdésében foglaltakat már most is mindenkor tiszteletben kell tartani.

3.7. Szolidaritás

A földgázellátás biztonságáról szóló rendelet 13. cikke meghatározza a szolidaritási mechanizmus követelményeit, amely utolsó lehetőségként szolgáló mechanizmus súlyos gázellátási vészhelyzetben, amikor a „szolidaritási alapon védett felhasználók” kereslete veszélybe kerül és a piac már nem tudja biztosítani a szükséges mennyiségeket.

A 13. cikk (10) bekezdésében előírtak szerint a tagállamoknak 2018. december 1-jéig kétoldalú szolidaritási megállapodásokat kell kötniük, amelyek tartalmazzák a szolidaritás gyakorlati működését biztosító műszaki, jogi és pénzügyi intézkedéseket. E szolidaritási megállapodások gyakorlatba ültetik a szolidaritást, de hiányuk nem változtat a jogi kötelezettségen. A kétoldalú szolidaritási megállapodások elősegítése érdekében a Bizottság kiadta az (EU) 2018/177 ajánlást, amelyben felvázolta a kétoldalú szolidaritási megállapodásokba foglalandó műszaki, jogi és pénzügyi elemekre vonatkozó ajánlást.

E jelentés készítésének idején a 40 szolidaritási megállapodásból csupán 8 került aláírásra, mégpedig Ausztria és Németország, Dánia és Németország, Észtország és Lettország, Lettország és Litvánia, Olaszország és Szlovénia, Észtország és Finnország, Dánia és Svédország, valamint Szlovénia és Horvátország között.

Amint azt több tagállam is jelezte, az előrehaladás elmaradásának oka a műszaki összetettség, a nemzeti közigazgatás által biztosított szakértelem hiánya és a megállapodás elérésének politikai nehézségei, különösen a pénzügyi ellentételezés tekintetében.

Tekintettel az elégtelen előrehaladásra, a Bizottság 2020 májusában felszólító levelet küldött 25 tagállamnak a szolidaritási rendelkezések be nem tartása miatt. A Bizottság kötelezettségzegési tematikus találkozót tart a tagállamokkal a szolidaritási kötelezettségzegések megvitatására. Emellett a Bizottság támogatást ajánlott fel az érdekelt tagállamok közötti megbeszélések elősegítéséhez a fennálló nehézségek leküzdése érdekében.

Jogalkotási fejlemények

A szolidaritási intézkedések eredményességének és működőképességének biztosítása és a kétoldalú megállapodások hiányának pótlása céljából a Bizottság 2021 decemberében javaslatot tett a földgázellátás biztonságáról szóló rendeletnek a **hidrogén- és dekarbonizált gázpiacra vonatkozó csomag** révén történő módosítására a kétoldalú megállapodások hiányában alkalmazandó közös szolidaritási szabályok bevezetése érdekében.

Mivel az erről a csomagról folytatott intézményközi tárgyalások a 2022-es válság idején még nem zárultak le, az uniós miniszterek 2022. december 19-én elfogadták a sürgősségi **szolidaritási rendeletet**, amely kétoldalú megállapodások hiányában alkalmazandó alapértelmezett szolidaritási szabályokat határoz meg, a szolidaritásért fizetendő maximális ellentételezés korlátozásával. A szolidaritási rendelet ideiglenesen kiterjesztette a szolidaritási védelmet a villamosenergia-termelés szempontjából kritikus gázmennyiségre is, és ideiglenesen kiterjesztette a szolidaritási kötelezettséget az LNG-létesítményekkel rendelkező tagállamokra.

A szolidaritási rendeletet az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 122. cikke alapján fogadták el, így az 2023 végén hatályát veszti ideiglenes sürgősségi intézkedésnek minősül. Amennyiben a hidrogén- és dekarbonizált gázpiacra vonatkozó csomagot nem fogadják el ezen időpont előtt, a helyzet e tekintetben visszaáll a válság előtti állapotra, a fent leírtaknak megfelelően.

Szolidaritási teszt (szárazpróba gyakorlat)

A földgázellátás biztonságáról szóló rendelet és a szolidaritási rendelet szolidaritási rendelkezéseinek tesztelése érdekében a Bizottság 2022 decemberében közös „szárazpróba” gyakorlatot végzett a tagállamok és az ENTSOG bevonásával.

Több olyan pontot is azonosítottak, ahol nyomon követésre van szükség:

- A legtöbb résztvevő egyetértett abban, hogy az LNG válsághelyzetben további rugalmasságot biztosíthat. Az LNG-hez kapcsolódó szolidaritás azonban piaci mechanizmusokat és az illetékes hatóság beavatkozását igényelné, feltéve, hogy minden piaci alapú intézkedés kimerült, amit tovább kell pontosítani.
- Megállapítást nyert, hogy nincs jogalap arra, hogy csővezetéken keresztüli szolidaritást kérjenek egy közvetlen összeköttetéssel nem rendelkező szomszédos tagállamnak.
- Abban az esetben, ha egy tagállam két szolidaritási kérelmet kap, az eljárást nem tartották egyértelműnek.
- A résztvevők kifejezték azon kívánságukat, hogy a csővezetéken keresztül nyújtott szolidaritásra 24 órás időszakot kellene alkalmazni, míg az LNG-n keresztüli szolidaritáshoz még mindig releváns lehet 72 óra.

A szolidaritási teszt további részletei az SWD(2023) 323 dokumentumban találhatóak.

4. Következtetés

Tavaly óta javult az európai gázellátás biztonsága annak köszönhetően, hogy az EU és tagállamai az energiapolitika valamennyi kulcsfontosságú területén sikeresen végrehajtották a kiegészítő intézkedéseket. Mivel Oroszország politikai és gazdasági fegyverként használja az energiát, **az EU a szolidaritás szellemében egységesen lépett fel, hogy csökkentse az EU függőségét az orosz fosszilis tüzelőanyagoktól**, miközben folytatja a klímaválság kezelését, felgyorsítva **az EU kritikus infrastruktúrája** és kritikus szervezetei **rezilienciájának növelésére** irányuló erőfeszítéseit. Jelentősen felgyorsult az **Európában előállított megújuló energia szélesebb körű alkalmazása és bevezetése**. Az **energiaellátás diverzifikálása** érdekében az EU megerősítette kapcsolatait a nemzetközi partnerekkel, a felkészültség növelése céljából pedig összehangolt intézkedéseket hozott, többek között a gáztárolás és a keresletcsökkentés terén.

Mindazonáltal az Unió gázellátásának biztonságát érintően **továbbra is vannak olyan kockázatok**, mint például az orosz import teljes leállítás, az infrastruktúrákat érintő biztonsági események, a kedvezőtlen időjárási körülmények, az európai gázkereslet növekedése vagy az LNG-szállítmányok szűkössége.

Emellett a megújuló és alacsony kibocsátású gázok növekvő integrációja, valamint a villamosítás fokozása révén az energiarendszer a **dekarbonizációra való átállás** felé halad. Az energiarendszer ezen átalakulása javítja a gázellátás biztonságát, mivel csökkenti az EU fosszilis tüzelőanyagoktól, különösen a földgáztól való függőségét. **A gázellátás jövőbeli biztonsági struktúráját ki kell igazítani a megújuló és alacsony kibocsátású gázok, köztük a biometán és a hidrogén integrálására, valamint a további villamosítás és az energiarendszer ágazati integrációja érdekében.**

Elfogadását követően az új keretnek **a hidrogén- és a dekarbonizált gázpiacra vonatkozó csomagra** kell épülnie, és azt kell támogatnia. A megújuló és alacsony kibocsátású gázok, köztük a biometán és a hidrogén egyre nagyobb mértékű fejlesztése, valamint az energiarendszer fokozódó villamosítása olyan alapvető elemek, amelyeket figyelembe kell venni az ellátásbiztonság jogi keretének jövőbeli fejlesztése során a gázellátás biztonságának garantálása és az EU dekarbonizációs célkitűzéseinek támogatása érdekében.

Ez a jelentés a gázellátás uniós biztonsági struktúrájának számos lehetséges javítására mutat rá. A földgázellátás biztonságáról szóló rendelet 17. cikkének megfelelően e jelentés képezi a további mérlegelés alapját, tekintettel a rendelet módosítására irányuló esetleges jövőbeli bizottsági javaslatra.